

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Doctrina cœlestis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

pascit, & liberaliter educat: contra vero in iis, quæ natura proprietateq; sua obdurata, dura, solida atque repugnantia fuerint, proficere nihil quicquam potest: ita in hominibus erudiendis instituentibusque evenit, quorum ii, qui prompto, acuto, & docili sunt ingenio, minimo negotio erudiuntur: contra vero si plumbeum & obtusum, atque honestis artibus & disciplinis aversum, insititue aggrediaris, nihil profus efficias: invita siquidem Minerva nihil recte fieri, dicere potest, ut apud Horatium. Ita demum disciplina contumacem nata naturam, frustra omnino laborabit, sed idonei fundi compos, latissima frugis opulenta latabitur. Sane Pindarus ejus rei, quæ plurimum ad fecunditatem faciat, ratione habita, irrigationi similem esse laudationem dixit. Nam quemadmodum illa plantarum vim auget, & ut latius proveniant efficit: ita virtus dignis Poëtarum scriptis commendata mirificum suscipit incrementum: laudatam enim virtutem crescere, vulgo etiam dicitur: contra vero loca, quæ aquarum beneficia non suscipiunt, plurimum infœcunda sunt. Et Divinæ literæ ubi agri cupidiam sterilitatem, desertaque & inhospita tesqua notare volunt, in aquosum dicunt, ut Psalmo 77. *Exacerbaverunt altissimum in inaquoso*: eodemque modo sæpius. Quod vero facit ad doctrinam sapientiaæve significatum, in iisdem literis, cum Psalmographus de stirum in Adventu Christi promptuarium illud vaticinationis domum prævideret, neq; divinationem ipsam quicquam amplius producturam, Psal. 106. terram frugiferam in falsuginem vertendam oraculo haudquaquam vano prælegit. Marina autem aqua *ἁρνευγής* Homero dicitur, quod nullum ex ea fructum possis decerpere, propterea quod adeo est falsuginosa,

DOCTRINA GENTIUM. CAP. XV.

Ejusdem falsedinis atque amaritudinis causa, marina aqua doctrinam gentium significat: propterea quod sine fructu esset, propter rerum quæ sacris ejusmodi adhibebantur amaritudinem, intractabilis, dum neque quidem humanis hostiis abstinebant, & alia dictu fœda faciebant, sceleraque ac turpitudinem omnem diis etiam suis adscribebant: quorum exemplo lascivire, & mollia quæque sectari mortales sibi permitterent. Tot præterea deorum marinorum lusus nihil aliud sunt, quam mera lascivia; profanis quippe & impuris ea dulcis & delectabilis, piis vero *συνερισγῆ*; invisa & amarissima. Forte autem Herculis columna in habitabilis terræ finibus erecta, virtutis documento sunt, non esse à duris terræ laboribus ad undarum molliem atq; lasciviam dilabendum. In has autem aquas Abacuc Propheta armentum à Deo inducendum canit: accessurum quippe cultum, & polituram, hoc est, Apostolos per omnem terrarum orbem profecturos, qui omnia committigarent, mansuefacerent, & habitabilia frugiferaque redderent, amaritudinem omni dulcium aquarum corrigio delinita.

DOCTRINA COELESTIS. CAP. XVI.

Pindarus plerisq; locis hieroglyphico utitur hoc dicendi genere, ut cum canit, *χαρίτων ἀρόσι* καὶ ἰσὴν δρόσω, hoc est, optimo pulcherrime Gratiarum rore irrigant, id quod odarum luculenta lepiditate dictum interpretes exponunt, ut denique per rorem eloquentiæ leporem intelligamus. Sed quid egemus Pindaro, cum Mosem audimus cælum ad audienda, quæ loquitur, ac terram etiam ipsam invitantem, doctrinamq; suam uti pluviam concrefcere augurantem, eloquium uti rorem pluere meditantem, esseque quasi imbrem & stillicidia super herbam & gramina, quæ manibella sunt doctrinæ cœlestis symbola? Quin & Angelici chori Aquæ vocabulo designantur, ut Psalmo: *Et aqua, quæ super oculos sunt, laudent nomen Domini*. Unusquisque autem Prophetarum simulacros adaperuit, terram irrigat universam. hoc est, ut interpretatur Adamantius, disciplinam in aures, & in corda hominum infundit. Davides autem noster per lignum propter aquarum fluentem plantarum, fertiferum & opportuno proventu lætum reddi, hominem intelligit, qui divina præcepta susceperit, quibus ingenia non aliter quam plantæ aquis irrigantur. Sane Moyse divinitus ab aqua nomen inditum facile crediderim, qui uberrima divinarum humanarumque rerum omnium doctrina mortale genus in æterna esset secula instituturus. Moys enim Aegyptiis aqua dicitur, quamvis eventus nominis causam dederit, quod à Thamara Pharaonis filia ex profuente, in quem à parentibus acerbissima edicti regii metu projectus erat, Divinæ ita providentiæ commendatus, in cistula jacens exemptus esset.

Lib. de arte poet.

Irrigationi: mltis laudatio.

Infrugiferam in regum fructum significat.

Herculis columna.

Symbola cœlestis doctrina. Psal. n.

Moyse enim aqua, licum, vel assumptum de aqua sonat.

A effec. Antiquitas demum tota disciplinam aquis comparavit : hinc Pegaseus, hic Castalius fons, hinc unda Cephisides, hinc Permessus, Ilissus, Termessusque fluvii, totaque, ut semel dicam, Aonia aquis irrigua : unde, ut fit in fabulis, non tamen inanibus,

Vatum Pieris omni rigantur aquis.

Apud Virgilium cum Damocetes & Menalcas ingenii & artis doctrinaeque suae periculum alternis cantando fecissent, Palamon utriusque virtute commendata, demum ait :

Clandite jam rivus pueri, sat prata liberunt.

Musica porro Pindari commendatores, ex aqua fieri autumant. Et Varro tres Mufas ponit, unam quae mera tantum voce consistat : alteram, quam aeris icti sonus efficit : tertiam, quae ex aquae motu nascitur. Hinc percussa juvant fluctu littora, hinc dulce etiam petra rivus, qui stillat ab alta, ut Theophrastus dicitur. Cum vero tam nostri quam Aegyptii pluvias plurimum in doctrinae caelestis significatione acceperint, causa ea esse videtur, quod imbres longe fecundiores aquis aliis esse, magis que nulli acci-

Quere pluvia pro doctrina caelestis accipiuntur.

lum dixit : propterea quod ut interpretes ejus ajunt, & Virgilius affirmat,

Plurimus ut caelo descendit Jupiter imbris,

Omnia terra nascens fecundantur. Hinc Menander :

ἔργα ἰδὺ ὀμβροῦ γαῖα,

Amore tellus imbrum peruritur.

Eodem modo doctrina ea, quae caelitus instillatur, longe fecundior est, quam quae ab hominum opinionibus emanavit. Hujusmodi autem imbribus affluenter omnes alluimur, quicumque Christianam sequimur institutionem, ex quo tempore super Hebraeos decidere olim desiere : quod non temere praemonstratum libro Judicum eo loco legitur, ubi Gedeon Ephraimita, qui & Hierobaal, Madianitarum Amalechitarumque & Arabum viribus Israelitas omnes opprimentibus, signum petiit ad caelestis numine, quo se populumque adhortaretur ad virile aliquod facinus aggrediendum, & se suosque de montium solitudine liberaret, in quibus, patriis expulsi finibus, extorrem vitam rerum omnium in-

Copia laborantes, agitabant : excitationis itaque Gedeon oraculo minime contemnendo, cui tamen haud facile fidem adhibuerat, ob ita accifas res, ut facile esset omnia desperare : *Sequar te*, inquit, *sanctissime, tua erga nos propensa voluntatis signum id assecutus, si vos scilicet ceciderit super lanae vellus in arena stratum, & terra circum arida persistierit* : id quod uti petierat, factum est. Subjecit mox Gedeon attestatum : *Siros*, inquit, *super terram deciderit, eaque tantum aspersa, stratum vellus minime madefecerit* : cui petitioni Deus, cum iterum annuisset, plenus animis negotium aggressus, victoriam est felicissimam consecutus. Hic, ut interpretantur sapientes, vellus lanae populum indicat Israeliticum, terra vero Gentes reliquas ejus eo tempore pietatis ignaras. Qui vero ros caelitus decedit, Dei doctrinam ostendit, quae prius Israelitis divinitus indulta est : hos enim solos ros Divinae legis prius irrigabat : reliquus autem terrarum orbis nulla istiusmodi humoris Gutta madefactus, arida prorsus succitate laborabat. Postea vero quam secundum accidit postulatam, aruit vellus, terra irrorata est : Hebraeis quippe adempta est Prophetarum pluvia, nobis vero per Christi doctrinam divini eloquii fontes adaperiti. Tale aliquid tangit Chrysostomus Psalm. 71. sed rem copiose tradit Adamantius. Eodem modo

D Tertullianus etiam interpretatur locum illum, *Et mandatum est nubibus ne pluerent imbrem super vineam Soreth*, h. e. caelestibus beneficiis, ne provenirent in Israelitis domum : subtractis enim charismatum roribus, lex & Prophetae cessaverunt, neque ultra Joannem processerunt. Quod vero ad Gentes facit, assentitur huic sententiae Cyprianus, qui praenunciasse Deum per Prophetam ait, apud Gentes in locis, quae in aquosa prius fuissent, flumina postmodum redundatura : & Christum ait, ut doceret, ostenderetque futurum, ut populus Gentium succederet, & in locum quem Judaei perdidissent, merito fidei perveniret, de aqua vinum fecisse, ut ad Christi quippe & Ecclesiae nuptias Judaeis, qui fuerant invitati, venire cessantibus, eventurum ostenderet, qualiter non temere, neque contanter plebs Gentium e plateis & triviis, ut se quisque obtulerat, convocata conflueret & conveniret : vinea enim Domini Sabaoth domus erat Israel. In eandem significationem aquam vino instillare institutum sacrificii-

Aqua vino mixta quid in sacrificiis

